

Pfv.II.21.189/2015/7.

A Kúria a felperesnek az alperes ellen házasság felbontása és járulékai iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 21.P.102.585/2014. számon indult perében a Fővárosi Törvényszék 54.Pf.630.238/2015/13. számú jogerős ítélete ellen a felperes részéről 31. sorszám alatt előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 17.500 (tizenhétezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felek házasságából 2010. szeptember 22-én I. nevű gyermekük született. A házastársak kapcsolata már a felperes várandóssága

alatt megromlott, a felperes 2010. november 5-én szüleihez költözött, azóta a gyermek a felperes nevelésében, gondozásában van. Az alperes kezdetben a felperes lakóhelyén és jelenlétében tartotta a kapcsolatot a gyermekkel, majd a kertben játszottak és a kerten kívül is elvitte sétálni.

A felperes 2013 februárjától videofelvételeket készített a lakóhelyén folyó alperesi kapcsolattartásról. Az összevágott felvételek felhasználásával három pszichológus szakértői véleményt kért, majd feljelentette az alperest. A nyomozó hatóság az alperes ellen szemérem elleni erőszak bűntette miatt indult eljárást megszüntette, de az ügyészség a felperes panasza alapján elrendelte a nyomozás folytatását. A nyomozó hatóság ennek keretében más igazságügyi pszichológus szakértő kirendeléséről határozott és a szakvélemény előterjesztése után a nyomozást ismételten megszüntette. Az ügyészség a felperes jogorvoslati kérelmét a jogerős ítélet meghozataláig nem bírálta el.

Az elsőfokú bíróság jogerős ítéletével a felek házasságát felbontotta, a gyermeket a felperes nevelésében és gondozásában helyezte el, az alperest tartásdíj megfizetésére kötelezte.

A felperes keresetében az alperes és a gyermek közötti kapcsolattartást - az elsőfokú bíróság ideiglenes intézkedésének megfelelően - minden hónap páros hétfői napján 14-16 óráig a családsegítő szolgálatnál felügyelt kapcsolattartás keretében kérte szabályozni. Az alperes ezzel szemben a gyermek elvitelére kiterjedően kérte a kapcsolattartás rendezését. Folyamatos kapcsolattartásként feljogosítását arra, hogy minden páros héten péntek délutántól vasárnap estig, páratlan héten pedig hétfőn 12 óra 30-tól 18 óráig tarthassa a kapcsolatot gyermekével. Az időszakos kapcsolattartást a kettős ünnepek másnapján és karácsonykor minden második évben december 24. napján is, nyáron pedig kétszer kéthetes időtartamban igényelte.

Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperes és a gyermek közötti kapcsolattartást úgy szabályozta, hogy az alperest feljogosította folyamatos kapcsolattartás címén minden páros hét vasárnap 9-18 óra között a gyermek elvitelére, majd ezt 2015. május 1. napjától bővítette: minden páros hét szombatján 9 órától vasárnap 18 óráig tartó kapcsolattartásra. Időszakos kapcsolattartás címén az alperest feljogosította, hogy a kettős ünnepek másnapján 9 órától 18 óráig, 2015. évben nyáron egy hét, 2016. évben két hét, 2017. évtől négy hét időtartamban a gyermek elvitelére. Rendelkezett a gyermek átadásának és visszaadásának helyéről, a kölcsönös akadályközlési kötelezettségről, továbbá a kapcsolattartás pótlásáról.

Ítélete indokolása szerint döntését az 1952. évi IV. törvény

(továbbiakban: Csjt.) 92. §-ára alapította. A kapcsolattartásról készült vágatlan videofelvételek, továbbá a nyomozás során kirendelt Kitanics Márk igazságügyi szakértői véleménye alapján azt a következtetést vonta le, hogy a kapcsolattartás gyakorlása során az alperes a szemérem elleni bűntett miatt indult eljárás alapját képező felrható magatartást nem tanúsított. Hangsúlyozta, hogy a felperesnek már 2013 februárjában birtokában voltak a felvételek, ezekre azonban csak 2013 májusában hivatkozott, előtte még egyezségi ajánlatot is tett a kapcsolattartás rendezésére. Az elsőfokú bíróság erre tekintettel nem tartotta indokoltnak a kapcsolattartás ellenőrzött formára való korlátozását és azt a fokozatosság elvének megfelelően szabályozta.

A felek fellebbezése alapján eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett rendelkezéseit részben megváltoztatta.

Folyamatos kapcsolattartásként az alperest feljogosította arra, hogy 2015. június és július hónapokban páros héten pénteken 15 órától 16.30 óráig a gyermekkel kapcsolatot tartson oly módon, hogy a gyermek átadása és átvétele az illetékes családsegítő és gyermekjóléti központban történik, az alperes a gyermeket a kapcsolattartás időtartamára a központból elviheti. 2015. augusztus hónapban az alperes jogosult a gyermeket minden páros héten vasárnap 9 órától 18 óráig magával elvinni, ezeken a napokon a gyermek átadásának és visszaadásának helye a felperes lakóhelye. 2015. szeptember 1-től az alperest folyamatos kapcsolattartásként páros héten szombat 9 órától vasárnap 18 óráig illeti meg a kapcsolattartás a gyermek elvitelével, és a gyermek átadásának, visszaadásának helye a felperes lakóhelye.

Az időszakos kapcsolattartás az alperest 2015. évben október 1. napjától, a karácsonyi kapcsolattartás páratlan évben december 25. napján, páros évben december 24. napján illeti meg 9 órától 18 óráig, a gyermek elvitelével.

A másodfokú bíróság elsődlegesen a Pp. 252. § (2) bekezdése szerinti határozat meghozatalának indokoltságát vizsgálta. Az 1/2014. (VI. 30.) PK véleményre hivatkozással hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság a jogvita elbírálásához szükséges tényállást a szükséges mértékben feltárta, indokolási kötelezettségének alapvetően eleget tett, a magánszakértői vélemények értékelésének hiányossága pedig a másodfokú határozatban pótolható.

A kapcsolattartás terjedelmét és módját illetően a másodfokú bíróság abból indult ki, hogy a gyermek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt egyezmény kihirdetéséről szóló 1991. évi LXIV. törvény 9. cikkének 3. pontja alapján a gyermek egyik lényeges alapjoga, hogy a tőle különélő szülőjével is

személyes kapcsolatot és közvetlen érintkezést tartson fenn. Az ezzel összhangban álló Csjt. 92. § (1) bekezdése szerint a gyermeket megilleti a különélő szülőjével a kapcsolattartás joga, ennek a szülőnek joga és kötelezettsége, hogy gyermekével rendszeresen érintkezzen, vele kapcsolatot tartson fenn. A gyermeket nevelő szülő pedig alapvetően köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani. A különélő szülőnek a gyermek elvitelével járó kapcsolattartási joga csak különösen indokolt esetben, többek között a Csjt. 92. § (4) bekezdés szerinti feltételek fennállása esetén korlátozható, ha a gyermek érdekében és ha a szülő felróható magatartást tanúsított.

A perben feltárt bizonyítás anyaga és a büntetőeljárás alapján nem bizonyított, hogy az alperes a kapcsolattartási jogának gyakorlása során bármikor a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését veszélyeztette volna, illetőleg szülői kötelezettségeit bármilyen módon nem teljesítette.

A nyomozóhatóság az alperes ellen indított büntetőeljárást már két alkalommal megszüntette. A másodfokú bíróság a vágott és a vágatlan videofelvételek megtekintése után úgy ítélte meg, hogy az elsőfokú bíróság kellő súllyal értékelt az alperes és az akkor még alig 2,5 éves gyermek között a kapcsolattartás alatt történeteket, így a közös játékot és az annak során tanúsított alperesi szülői magatartást. A felvételekből nem vonható le olyan következtetés, hogy az alperes a kapcsolattartási jogával a gyermek sérelmére visszaélt, nem tanúsított olyan magatartást, amely a gyermek méltóságát, fizikai intimitását, vagy szexuális önrendelkezéshez való jogát sértette és nem állapítható meg az sem, hogy hatalmi fölényével visszaélve akarátát ráerőltette volna a gyermekre. A vágatlan felvételekből kitűnően az apa és a gyermek közötti ölelések a testi kontaktusokra épülő játékok időben is elenyészőek voltak, azok a kölcsönös gyengédség, szeretetigény jegyében történtek.

A másodfokú bíróság hangsúlyozta, hogy a társadalom általános értékítélete szerint is eltérő a szülő-gyermek közötti fizikai kontaktus csecsemő- és kisgyerek korban, majd a gyermek életkorának előrehaladtával. A látott interakciók megítélése nyilvánvalóan eltérő eredményre vezet a vágott, kizárólag kiragadott testi kontaktusokra koncentráló felvételek, illetőleg a teljes kapcsolattartás folyamata alapján.

A manipulatív jellegű vágott néma felvétel önkényes válogatás alapján hat különböző időpontban megvalósult kapcsolattartás alatt felvett egy-két perces jeleneteket tartalmaz. A felvételeken látott apa-gyermek közötti találkozásoknak semmi felhangja nem volt. A másodfokú bíróságnak ez a megállapítása összhangban áll K. M. klinikai szakpszichológus 2013. július 21-én, a vágott felvételek

alapján készült szakvéleményével. Eszerint szakértői bizonyossággal nem állapítható meg az, hogy az apa nemi vágyainak kielégítése céljából a gyermekkel szemben szexuális magatartást mutat. Az apai magatartást a gyermek megfelelő értelmi, erkölcsi, testi és érzelmi fejlődését nem gátolja, feszültség fokozó hatást sem jelent. A megismételt nyomozási eljárásban újabb pszichológus szakértői vélemény készült, amely a felperes előadása szerint az alperesre nézve terhelő megállapítást nem tartalmazott.

Mindezek körülményeket együttesen értékelve a másodfokú bíróság álláspontja szerint súlytalanok a felperes felkérése alapján, kizárólag a vágott felvételek megtekintése alapján készült magánszakértői vélemények, amelyek a manipulált felvételek alapján minősítették az alperesnek a gyermekkel szembeni magatartását „bizarrnak”.

A K. M. által készített, aggálytalan szakvélemény szerint az alperes mentálisan egészséges és pszichés állapota szerint is alkalmas az apai szerep betöltésére. A gyermekjóléti intézmény keretében megvalósult ellenőrzött kapcsolattartások oldott, jó hangulatban teltek. Mindezek együttes mérlegelésével az elvitelt is magában foglaló kapcsolattartás az alperestől nem vonható meg. A másodfokú bíróság ezért a Csjt. 1. § (2) bekezdésében foglalt, a kiskorú gyermek érdekének megfelelően szabályozta a kapcsolattartást a fokozatosság jegyében, időben egyre bővülő formában, azon végső cél érdekében, hogy a gyermek édesapjával egybefüggően több napot is eltölthessen. A gyermek elemi érdeke, hogy kapcsolata ne csupán ellenőrzött, rövid együttlétekre korlátozódjon, hanem meghitt, családi körben elmélyüljön. A másodfokú bíróság ezért pszichológus szakértő kirendelésére irányuló sürgősen bizonyítási indítvány teljesítését mellőzte.

A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az eljáró bíróságok új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését, másodlagosan a jogerős ítélet részbeni hatályon kívüli helyezését és a családsegítő szolgálatnál megvalósuló felügyelt kapcsolattartás elrendelését kérte minden hónap páros hétfői napján 14-16 óráig terjedő időtartamban. A felperes felülvizsgálati kérelmét a Pp. 206. § (1) bekezdésében és a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltak megsértésére alapította.

A felülvizsgálati kérelem részletes indokai szerint már a fellebbezésében is kérte a gyermek és az alperes közötti kapcsolat feltárására pszichológus szakértői vélemény beszerzését. Erre alapot ad a büntetőeljárársban keletkezett K. M.-féle szakvélemény megállapítása, mely szerint az alperesnek a kapcsolattartás alatti magatartása bizarrnak tekinthető, továbbá szakértői bizonyossággal nem véleményezhető, hogy az alperes nemi vágyának kielégítése

céljából a gyermekkel szemben szexuális magatartást mutat.

A másodfokú bíróság a videó felvételeket nem a tárgyaláson tekintette meg, ezzel az eljárás lényeges szabályainak megsértésével a felvételeket nem tette a tárgyalás anyagává. A felvételekkel kapcsolatban elfoglalt álláspontja pedig véleményalkotásnak és nem a bizonyítékok értékelésének minősül. A másodfokú bíróság véleményalkotását a K. M.-féle szakértői vélemény felülírja, mert a szakértő a felvételek anyagát az alperes terhére értékelte.

A büntetőeljárás adatai, a megismételt eljárásban beszerzett és az alperesre terhelő adatokat nem tartalmazó újabb szakvélemény nem ad alapot a kapcsolattartásnak a jogerős ítélet szerinti szabályozására. Az alperes agresszív magatartása, droghasználata a tanúvallomások, továbbá a közjegyző által hitelesített SMS üzenetek és a gyermekről készült neurológiai vélemény alapján bizonyított, amely indokolja a szakértő kirendelését. A kirendelt szakértőnek kell választ adnia arra a kérdésre, hogy a gyermek és a felperes között kialakult-e egy olyan kapcsolat, amely indokoltá teszi a bírói gyakorlatnak megfelelő kapcsolattartást. Ennek hiányában a K. M.-féle szakértői vélemény is alapot ad a felügyelt kapcsolattartás elrendelésére. A Btk. 195. §-ához fűződő joggyakorlat súlyos kötelezettségszegésének minősíti a nemi bűncselekmények tényállását még ki nem merítő szexuális közeledést is, amely a jelen esetben a szakértői vélemény alapján nem zárható ki. A gyermek érdekét sérti és az ügy érdemére kiható eljárási szabálysértésnek minősül, hogy a bíróság nem tárta fel a gyermek és az alperes kapcsolatát, továbbá azt, hogy az alperes dühkitörése, drogfogyasztása mennyiben befolyásolja a kapcsolattartás módját.

Az igazságügyi pszichológus szakértők működési köréről és tevékenységéről szóló 20. számú Módszertani Levél szerint a szülő nevelési alkalmatlansága akkor véleményezhető, ha a személyiségvizsgálata súlyos személyi devianciák jelenlétére utal, továbbá, ha a gyermek személyiségében súlyos fejlődési zavarok vagy veszélyeztetettség jelenik meg és ez kapcsolatba hozható a szülő személyiségén alapuló magatartással.

Az alperes részletesen indokolt felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és megállapította, hogy az nem megalapozott.

A Pp. 275. § (4) bekezdése értelmében a felülvizsgálati kérelem csak az ügy érdemi elbírálására lényegesen kiható eljárási

szabálysértés esetén lehet eredményes.

1. A szabad bizonyítás elvének megfelelően a Pp. 3. § (5) bekezdése kimondja, hogy a bíróság a polgári perben alakszerű bizonyítási szabályhoz, a bizonyítás meghatározott módjához nincs kötve, szabadon felhasználhatja a felek előadásait, valamint felhasználhat minden egyéb bizonyítékot, amely a tényállás felderítésére alkalmas. A másodfokú bíróság nem sértette meg az eljárás szabályait azzal, hogy az elsőfokú bíróság által a per anyagává tett felvételeket a tárgyalás előtt megtekintette. A Pp. nem tartalmaz a másodfokú eljárásban kötelezően alkalmazandó olyan eljárási szabályt, amely szerint az elsőfokú eljárásban már felmerült bizonyítékok értékelésének feltétele a bizonyítékoknak a másodfokú tárgyaláson történő vizsgálata. Ellenkezőleg: a bírói felkészülés része, hogy a bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat a tárgyalást megelőzően tanulmányozza.

2. A Pp. 163. § (1) bekezdése szerint a bíróság a per eldöntéséhez szükséges tényekre, azaz a bizonyítandó tényekre rendeli el a bizonyítást. A per eldöntése szempontjából nem lényeges tényeket, körülményeket illetően tehát nincs szükség a bizonyításra. A Pp. 3. § (4) bekezdésében szabályozott szabad bizonyítás elvéből következően a bíróság nem köteles a fél által előterjesztett indítványnak eleget tenni. Szabadon dönt arról, hogy a jogvita elbírálása szempontjából milyen bizonyítás elrendelése indokolt. A kért bizonyítás mellőzése eljárási szabálysértést csak akkor valósít meg, ha a bíróság az ügy eldöntése szempontjából releváns bizonyítást nem folytatja le és emiatt döntése megalapozatlan (BH 1996.56., BH 1996.478.).

3. A Csjt. 92. § (1) bekezdése határozott rendelkezést tartalmaz arra: a gyermeknek joga, hogy külön élő szülőjével személyes és közvetlen kapcsolatot tartson fenn. A gyermekétől külön élő szülő joga és kötelessége, hogy a gyermekével kapcsolatot tartson fenn, vele rendszeresen érintkezzen; a gyermeket nevelő szülő köteles a zavartalan kapcsolattartást biztosítani. A kapcsolattartás célját a 149/1997. (IX. 10.) Kormányrendelet (továbbiakban: Gyer.) 27. § (1) bekezdése fogalmazza meg. Eszerint a kapcsolattartás célja, hogy a gyermek és a szülő közötti családi kapcsolatot fenntartsa, továbbá az arra jogosult szülő a gyermek nevelését, fejlődését folyamatosan figyelemmel kíséresse, tőle telhetően elősegítse. A kapcsolattartás formáit a Gyer. 27. § (2) bekezdése folyamatos és időszakos kapcsolattartásként szabályozza, a gyermek elvitelének jogával.

4. Az idézett rendelkezések összhangban állnak a New York-i Egyezmény 9. cikkének 3. pontjával, amely kimondja, hogy az Egyezményben részes államok tiszteletben tartják a mindkét szülőjétől vagy ezek egyikétől külön élő gyermeknek azt a jogát, hogy személyes kapcsolatot és közvetlen érintkezést tarthasson fel

mindkét szülőjével, kivéve ha ez a gyermek mindenképp felett álló érdekével ellenkezik. A Csjt. 92. § (4) bekezdése értelmében bíróság a felróható magatartást tanúsító szülő kapcsolattartási jogát a gyermek érdekében korlátozhatja vagy megvonja, illetőleg e jogok gyakorlásának szünetelését rendelheti el. Hasonlóan rendelkezik a Gyer. 31. § (2) bekezdésének szabálya is.

5. A hivatkozott rendelkezések alapján a felróható magatartást tanúsító szülő kapcsolattartási joga korlátozható a gyermek érdekében, ezért a jogvita elbírálásánál a kapcsolattartás korlátozásának joghatását kiváltó tények, körülmények bizonyítására rendelhető el a bizonyítás. Az adott esetben az alperes drogfogyasztása nem bizonyított és nincs adat arra sem, hogy az állított agresszív magatartása, dühkitörései kihatnak az apa-gyermek közötti kapcsolatra, a gyermek érzelmi és értelmi fejlődésére, személyiségének alakulására. A peradatok azt igazolják, hogy a szülők kapcsolattartással összefüggő, az alperessel szembeni büntetőeljáráshoz vezető súlyos konfliktusa ellenére a gyermek a kapcsolattartások alatt az alperessel jól érzi magát, számára az apával való együttlét érdekeit sértő, terhelő hatást nem jelent. A másodfokú bíróság ezért jogszabálysértés nélkül mellőzte a szakértő kirendelése iránti bizonyítási indítvány teljesítését.

6. A felperes felülvizsgálati kérelmében alaptalanul kifogásolta a bizonyítékok mérlegelésének módját szabályozó Pp. 206. § (1) bekezdésének megsértését. A hivatkozott szabály alapján a bíróság a tényállást a felek előadásainak és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak az egybevetése alapján állapítja meg; a bizonyítékokat a maguk összességében értékeli és meggyőződése szerint bírálja el. A Pp. 270. § (2) bekezdésében és a 275. § (3) bekezdésében foglaltakból következik, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, nincs lehetőség a bizonyítás adatainak újabb egybevetésére és értékelésére. A felülmérlegelésre csak kivételesen, olyan esetben kerülhet sor, ha a tényállás feltáratlan maradt, vagy a mérlegelés körébe vont bizonyítékok értékelése iratellenes, nyilvánvalóan okszerűtlen vagy logikai ellentmondást tartalmaz (BH 1994. 195., BH 1994. 626.).

7. A perbeli esetben a tényállás megállapítása nem a másodfokú bíróság véleményén, hanem a rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelésén alapult, amelyből az anyagi jogszabályok helyes alkalmazásával, tehát jogszabálysértés nélkül vont helyes jogi következtetést. A felek nyilatkozatainak, a tanúvallomásoknak, a szakvéleményeknek, az okirati bizonyítékoknak, a teljes és a vágott felvételeknek, továbbá a büntetőeljárás adatainak egybevetése alapján megalapozottan állapította meg, hogy az alperes nem tanúsított a kapcsolattartási jogának korlátozására alapot adó

felróható magatartást. A mentálisan és pszichés állapota szerint is egészséges alperestől a gyermek elvitelét is magában foglaló kapcsolattartás megvonásának ezért jogszabályi alapja nincs. A másodfokú bíróság ítéletének részletes és meggyőző indokolása a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglalt követelményeknek maradéktalanul megfelel.

A Kúria a kifejtettekre tekintettel a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A felperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles az alperes felülvizsgálati költségének, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése, a 4/A. § (1) bekezdése alapján megállapított, az ÁFÁ-val emelt ügyvédi munkadíj megfizetésére. Az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (továbbiakban: Itv.) 50. § (1) bekezdése szerinti felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes személyes költségmentessége folytán a Pp. 84. § (1) bekezdésének a) pontja, az Itv. 74. § (3) bekezdése, továbbá a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és a 14. §-a értelmében az állam viseli.

Budapest, 2016. február 23.

Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. előadó bíró, Madarasné dr. Molnár Gizella s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő